

Lausunto Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelmasta 2040

KH 16.02.2026 § 59

Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelman 2040 laatiminen on lausuntovaiheessa ja Pohjois-Karjalan maakuntaliitto pyytää lausuntoja 28.2.2026 mennessä. Edellinen Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelma valmistui vuonna 2020. Viime vuosien aikana toimintaympäristössä ja erityisesti geopolittisessä tilanteessa tapahtuneet muutokset ovat tehneet suunnitelman päivittämisestä ajankohtaista. Myös muutokset kansallisessa toimintaympäristössä ovat edellyttäneet liikennejärjestelmän kehittämistarpeiden uudelleenarviointia. Liikennejärjestelmäsuunnitelma on alueen toimijoiden yhteinen näkemys siitä, mikä on alueelle tärkeää matkojen ja kuljetusten toimivuuden, turvallisuuden ja kestävyysvarmistamiseksi. Suunnitelmassa selvitetään liikennejärjestelmän nykytila sekä määritetään tavoitteet ja kehittämistoimenpiteet.

Joensuun kaupunki toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnos on kokonaisuutena hyvin ja osallistavalla työotteella laadittu. Toimintaympäristön muutos on kuvattu onnistuneesti ja tavoiteasettelu toimenpiteineen vastaa tulevaisuuden tarpeita. Joensuun kaupungin asema maakunnan keskuksena ja logistisena solmupisteenä on tunnistettu hyvin.

Pohjois-Karjalan maakunnan saavutettavuus on heikentynyt geopolittisen muutoksen välittömien ja välillisten vaikutusten seurauksena. Erityisesti kuljettavan teollisuuden logistisen kilpailukyvyn vahvistaminen on äärettömän tärkeä tavoite. Toimenpiteistä tärkeimmät ovat 1) Karjalan radan Imatra-Joensuu perusrantaminen, välityskyvyn lisääminen ja nopeuden nosto sekä 2) Maantieverkon keskeisten kuljetusväylien kunnon, turvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden kehittäminen valtateillä 9, 6 ja 23. Nämä toimenpiteet tukevat myös sujuvaa ja turvallista henkilöliikennettä. Vuoksen vesistöalueen sisävesikuljetuksia on kehitettävä määrätietoisesti sekä infrastruktuurin että aluskannan osalta. Vaikka kauppamerenkulku Saimaan kanavan kautta on tällä hetkellä lakannut, ovat erityisesti raakapuukuljetukset vesitse kasvaneet.

Joensuun kaupunkiseudun joukkoliikenteen tärkeys ja potentiaali on liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksessa huomioitu hyvin. Vuonna 2025 JOJO-liikenteen matkustajamäärä ylitti ensimmäisen kerran kolme miljoonaa matkaa. Karjalan radan henkilöjunaliikenteen lisäksi Joensuun raidesaavutettavuudelle on tärkeää turvata vähintään nykytasoinen liikennöinti sekä Pieksämäen että Nurmeksen suuntiin. Tulevaisuudessa näille yhteysväleille tarvitaan myös nykyistä toimintavarmempi ja matkustusmukavuudeltaan laadukkaampi kalusto.

Joensuun lentoliikenteen tulevaisuus on varmistettava tarvittaessa valtion täysin maksamalla ostoliikenneratkaisulla nykyisen sopimuskauden lakattua helmikuun 2028 jälkeen. Mikäli markkinaehtoiseen lentämiseen ei onnistuta Joensuu-Helsinki -reitillä palaamaan, on ostoliikenteen jatkoon varmistavat päätökset ja hallintomenettelyt toteutettava maan hallituksen ja Traficomien osalta siten, että liikennöintiin ei tule katkosta. Joensuun lentoaseman on oltava jatkossakin osa Finavian verkostoa.

Geopolittisen muutoksen johdosta liikenneyhteyksien kehittämiseen on tarjolla täysin uusia sekä EU:n että NATO:n rahoitusmahdollisuuksia. Liikennejärjestelmätyössä on

toimijoiden yhteistyöllä haettava ja varmistettava kaksoiskäyttö- ja huoltovarmuusrahoitusta myös Pohjois-Karjalan liikenneinfrastruktuurin kehittämiseen. Rahoitushakuja on aukeamassa kevään 2026 aikana.

Valmistelija: strategiajohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

antaa Pohjois-Karjalan maakuntaliitolle yllä olevan lausunnon Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelman 2040 luonnoksesta.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

KH 23.02.2026 § 70
2203/00.01.06/2025

Alla olevaa lausuntoa on täydennetty kaupunginhallituksen kokouksessa 16.2.2026 annetuilla saatteilla.

Joensuun kaupunki toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnos on kokonaisuutena hyvin ja osallistavalla työotteella laadittu. Toimintaympäristön muutos on kuvattu onnistuneesti ja tavoiteasettelu toimenpiteineen vastaa tulevaisuuden tarpeita. Joensuun kaupungin asema maakunnan keskuksena ja logistisena solmupisteenä on tunnistettu hyvin.

Pohjois-Karjalan maakunnan saavutettavuus on heikentynyt geopolitiittisen muutoksen välittömien ja välillisten vaikutusten seurauksena. Erityisesti kuljettavan teollisuuden logistisen kilpailukyvyyn vahvistaminen on äärettömän tärkeä tavoite. Toimenpiteistä tärkeimmät ovat 1) Karjalan radan Imatra-Joensuu perusrantaminen, välityskyvyn lisääminen ja nopeuden nosto sekä 2) Maantieverkon keskeisten kuljetusväylien kunnan, turvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden kehittäminen valtateillä 9, 6 ja 23. Nämä toimenpiteet tukevat myös sujuvaa ja turvallista henkilöliikennettä. Itä-Suomen laajan yksityistieverkon kehittämiseksi tarvitaan nykyistä korkeampi valtion rahoitustaso sekä peruskorjauslainoituksen valtioneuvostonjärjestelmä.

Vuoksen vesistöalueen sisävesikuljetuksia on kehitettävä määrätietoisesti sekä infrastruktuurin että aluskannan osalta. Vaikka kauppamerenkulku Saimaan kanavan kautta on tällä hetkellä lakannut, ovat erityisesti raakapuukuljetukset vesitse kasvaneet. Vesiliikenneinfrastruktuurin kehittämisessä on huomioitava kaksoiskäyttömahdollisuudet.

Joensuun kaupunkiseudun joukkoliikenteen tärkeys ja potentiaali on liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksessa huomioitu hyvin. Vuonna 2025 JOJO-liikenteen matkustajamäärä ylitti ensimmäisen kerran kolme miljoonaa matkaa. Valtion vuoden 2026 talousarviossa on keskisuurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tukea varten varattu 8,125 milj. euron määräraha. Avustusta voivat hakea Hämeenlinnan, Joensuun, Jyväskylän, Kuopion, Lahden ja Porin kaupunkiseudut sekä Kotkan, Kouvolan, Lappeenrannan ja Vaasan kaupungit. Keskisuurten kaupunkien joukkoliikenteen valtionrahoitusta tulee nostaa.

Karjalan radan henkilöjunaliikenteen lisäksi Joensuun raidesaavutettavuudelle on tärkeää turvata vähintään nykytasoinen liikennöinti sekä Pieksämäen että Nurmeksen suuntiin. Tulevaisuudessa näille yhteysväleille tarvitaan myös nykyistä toimintavarmempi ja matkustusmukavuudeltaan laadukkaampi kalusto. Rataverkon sähköistys Karjalanradalla päättyy Joensuuhun. Lähitulevaisuudessa on välttämätöntä jatkaa ratojen sähköistämistä sekä Joensuusta pohjoiseen, ensivaiheessa Uimaharjuun saakka, että Joensuusta länteen Varkaus-Pieksämäen ja Siilinjärven suuntiin. Sähköistämisuunnittelua on kiirehdittävä Väylävirastossa.

Joensuun lentoliikenteen tulevaisuus on varmistettava tarvittaessa valtion täysin maksamalla ostoliikenneratkaisulla nykyisen sopimuskauden lakattua helmikuun 2028 jälkeen. Mikäli markkinaehtoiseen lentämiseen ei onnistuta Joensuu-Helsinki -reitillä palaamaan, on ostoliikenteen jatkon varmistavat päätökset ja hallintomenettelyt toteutettava maan hallituksen ja Traficomien osalta siten, että liikennöintiin ei tule katkosta. Joensuun lentoaseman on oltava jatkossakin osa Finavian verkostoa.

Geopoliittisen muutoksen johdosta liikenneyhteyksien kehittämiseen on tarjolla täysin uusia sekä EU:n että NATO:n rahoitusmahdollisuuksia. Liikennejärjestelmätyössä on toimijoiden yhteistyöllä haettava ja varmistettava kaksoiskäyttö- ja huoltovarmuusrahoitusta myös Pohjois-Karjalan liikenneinfrastruktuurin kehittämiseen. Rahoitushakuja on aukeamassa kevään 2026 aikana.

Valmistelija: strategiajohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

antaa Pohjois-Karjalan maakuntaliitolle yllä olevan lausunnon Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelman 2040 luonnoksesta.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Asia käsiteltiin kokouksessa esityslistan järjestyksestä poiketen §:n 68 jälkeen.

Strategiajohtaja Sami Laakkonen oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.